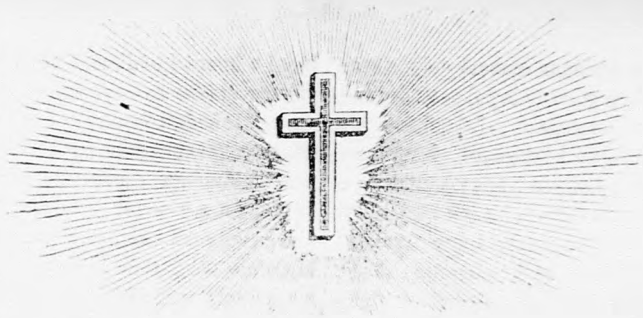

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizetheti rá Pesten, a jó és olcsó könyvkiadó társulat ügynökénél — czukortéca 6 szám, földszint, s a szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp. vidékre postán borítékban félévre 1 ft. 20 kr. p.p. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” címezendők. (Pesten a központi papnövéldében.)

KATHOLIKUS NÉPLAP.

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratú embereknek. Luk. 2, 14.

15.

Budapesten, november 3. 1852.

Egyházi beszéd, melyet a jó és olcsó könyvkiadó-társulat 1852-dik évi augusztus 22-kén tartott első nyilvános egyházi ünnepén az egyetem templomában mondott **D a n i e l i k** Nep. János, egri főkapitánybeli kanonok.

(Vége.) Ime keresztények! a merre csak elterjedt a kath. religio, ezen egy szükséges, mindenütt lehullottak a bálvány istenek, megszűntek a kegyetlen, embervérrel undokított áldozatok, s emelkedtek templomok, az igaz emberi civilisatio ezen gyupontjai, az egy felséges Istennek számára, mellyekben mindennap tiszta és szeplőtelen áldozat mutatattik be a Mindenhatónak.

A merre csak elterjedt a Mária által hallgatott tanítás, ott mindenütt tiszta fogalommal bírnak az emberek Isten, önmaguk és felebarátjaik iránti viszonyaik és kötelességeikről, s nem lévén többé kisdedek, nem hanyattatnak ide s tova az emberi bölcsék azon tanításának szelétől, a mellyről tudva van: hogy nincs az a képtelenség, mellyet egyike vagy másika ezen nagy bölcséknek igazságként ne vitatott legyen.

A merre csak bevitetek az örök életnek Üdvözítőnk által hirdetett tanai, ott mindenütt találkozunk kereszttekkel, a megváltás ezen diadalmas, s minket a Calvaria hegyén bemutatott azon áldozatra emlékeztető jeleivel, melly kibékíté az eget a földdel, s megnyitva az irgalom csatornáit, hoosanatot ígér minden megjobbulni kész, töredelmes és meggyónt bűnbánónak, ki Krisztusban hiszen!

A merre csak hirdetteit az Evangéliom, ott mindenütt szertehangzottanak Üdvözítőnk nagy igéi, mellyekkel Atyjához imádkozék, mondván: „Szent Atyám! tartsd meg őket a te nevedben, kiket nékem adtál, hogy egygyé legyenek, a miként mi; hogy a

szereket, mellyel engem szerettél, bennök legyen, és én is ő bennök;*) és a mellyekkel tanítványaihoz fordula, mondván: Szeressétek egymást, a mint én titeket szerettelek, — ezen ismernek meg mindnyájan, hogy az én tanítványaim vagytok.“**)

A hol csak e nagy igék szertehangzottanak, ott azonnal lehullottak, legalább elvben és egyházilag, a rabszolgákról az embertelen lánczok; azonnal megadtak a nőknek az őket mint eszes lényeket Isten és természet törvényénél fogva férjeik oldala mellett illető jogaik; azonnal megszűnt közöttünk a gyalázatos leányvásár, s becsukattak az undok haremek; azonnal leestek a népeket a népektől, az embert embertől elválasztó falak, mindnyájan testvérek lettünk s nem volt többé sz. Pál szerint: sem zsidó sem görög, sem szolga sem szabad, sem férfi sem asszony, mindnyájan egygyé lettünk Krisztus Jézusban!***)

A merre csak a szeretetnek ezen religiója gyökeret vert, ott a hívő sokaságnak egy vala a szíve, egy vala a lelke, úgy, hogy Justinus ékesenszólo apologistánk szerint: „a kik azelőtt fajtalanágokban gyönyörködtek, most szeplőtelen tiszta életáttal tűnnének ki, kik bűbajoló mesterségeket gyakoroltak, most az egy, jó és öröktévaló Istennek szentelnék élteket; kik a földi kincseket és pénzt mindeneknél nagyobbra becsülték, most azt is, a mivel bírtak, közös tárba tennék, s minden szegényekkel megosztanák; kik az előtt egymás között háboruskodtak, s azokkal, kik velök egy sorsuak nem valának, közös tüzhelyről enni vonakodtak, most, miután Krisztus megjelent, egy asztalnál ülnének, s ellenségeikért imádkoznának.“*1)

Ezer évnél több, mióta az europai népek megkezesztelkedvén, keresztény álladalmakat alkottak, nemzeti lételöket, törvényeiket, jogaikat az isteni közjog

*) János. 17, 11, 26. **) János 13, 34—35. ***) Galat. 3, 28. *1) In Apol. II. nro 14.

oltalma alá helyezték, s az általános emberi polgáriasodást, a pogány természetbeli maradványoknak, durvaságnak, kegyellenségnek, babonának, főönkénti de biztos, mert élő eszméből folyó kiirtásával, bámulatos terjedelemben valószínűsítették. Legyen, hogy voltak közöttünk iszonyatos vérengző háborúk, hiszen az emberi természet romlottsága hozza magával, hogy gyakran testvér testvérral is összeháborodjék; legyen, hogy egyes várait, részint megváltozott politikai nézetekből, részint kényelem- vagy takarékosági szempontból, elhagyták lakói; legyen, hogy egyes kolostorok annyi szélvész és zivatarok közt elpusztultak, s romjaikban magasztalják a régiek hitét, kik azt felemlítették: de hol hallottátok, hogy azóta közülök valamelyik keresztények által kiirtatott volna? Fővárosaik, melyeken annyiszor vonult keresztül ellenséges tábor, még mind állanak és viráznak, és állani meg virágozni fognak, még csak keresztények leszünk, — Istené lévén valamennyen, valamint egy Atyát imádunk az égben, úgy egy anya által oltalmaztatunk a földön!

Végre a hol csak gyökeret vert a keresztény religio, ott a betegekről és ügyefogyottakról ispoták, kórházak és más jótékony intézetek által, mindenütt a lehetőségig gondoskodtak; ott a templomok mellett, a néposztály számára szánt legalsóbb iskoláktól fel egészen a tudományos egyetemekig, nyilvános oktató intézetek állítottak, melyek a szövetkezett hit és tudomány közlőnyei lévén, az isteni világosság fényében felképesítették az értelmet, a világ és természet dolgainak okai és viszonyaival megértésére: mi által az anyag gyorsan a szellem szolgálatába hajtattott, Europa minden részeiben ezer meg ezer roppant, kereskedő és iparüző városokkal elborítottak, a földmívelés, ipar, mesterségek, tudományok és művészetek soha nem látott virágzásnak indultak, s az úgy nevezett közjóllét azon fokra emelkedett, melyet az a régi világban soha sehol el nem ért: ekként menván teljesedésbe Űdvezítőnk mondása: hogy keressétek először az Isten országát és az ő igazságát, s a többiek mind hozzáadatok nektek!

Oh Istennek szent igéje! Te nyugtattad meg az emberi vélemények tengerében ide s tova hanyattatott elmét; te hoztad le az első vigasztaló szót számunkra a mennyből; te mutattad meg az utat, a mely égbe vezet! Utánad epedett és sovárgott századokon keresztül a kétségek pályáján haladó emberi nem, — epedett és sovárgott, miként a keleti nap égető sugarainak kihelet plánta az éjjeli harmat, miként a szomjuhozó lybiai tomoktenger az őszi esők után. . . Te megjelentél, s ujjá leve minden; nyomdokidon elenyészett a bűn, eltűnt a babona, s lőn világosság, lőn szentek gyülekezete a földön! Te megjelentél a pusztákon és renga-tegekben, s a természet vad fia szelidülni, Istenben

hinni s hozzá imádkozni kezdett! Te megjelentél a mi veltség érzéki gyönyörökben uszó palotáinak küszöbén, s a felszabadult szellem, a legyőzése által megdicsőített anyagot magával együtt az éghez emeli; a tudomány elfogadja a megtestesült isteni igazság utmutató kezét, s a művészet jelképezi, az egyház pedig áldja s malasztjaival öntözi a szent szövetséget, melynek fájdalom soha sem kellett volna megszakíthatnia! Te megjelentél a sírok felett, s a borzalom lakhelyét, a legedesebb s legvigasztalóbb remények kutféjévé varázsoltad! Te megjelentél a szegények elhagyatott viskóinál, s az inség tanyáját a megelégedés s Istenben megnyugvás oltárává avattad fel! Benned élve századokon keresztül boldogoknak találták magukat az apák, s általad bátorítatva, lelkesítve, védelmezve, dicsőn, jó s balsorsban egyiránt rendíthetetlenek, harczolták végig az élet csatáit, azok után eltévelytven számukra az örök dicsőség koronája, melyet készített az Ur mindazoknak, a kik őt szeretik!

Oh! ki ad az isteni dicsőségnek illy nagy árjától elborítottak ajkára szavakat, hogy magasztalja a férfiak gyülekezetét, kik a hit és erkölcsi felozlás ezen napjaiban, melyekben a hazugság lelke által tévutra vezetett közvélemény szinte szégyelli bevallani Krisztust, az ő Megváltóját, — védelmedre és az emberek közt nagyobb elterjesztésre szövetkezve, szellemi és anyagi tehetségeiket azon Teremtőnek, kitől vették, fiui hódolattal felszentelik?!

Legyetek ezen isteni Ige nevében ezerszer áldottak ajtatos ker. lelkek! Fogadjatok anyátok, az egy, szent, apostoli és romaí kath. egyház nyilvános halaköszönését, s legyetek meggyőződve, hogy valamint az asszonyoknak, ki drága kenőcsökkel jött Krisztus testének felkenése végett, ezen tettéről megemlékeznek mindenütt, a hol hirdetik az Evangelium: úgy el fog rólatok is mondatni, a mit e sulyos időben tettetek, az ő szent nevének az emberek közt dicsőítésére!

Mindenki tudja, mennyi reményt helyeztek a kath. egyház ellenségei, czéljaik sikeresítését illetőleg a sajtóban. Hiszen Voltaire, kinek a színpadon kívül csak is a sajtó állott rendelkezésére, azzal biztatta magát, miszerint ha 12 szegény halásznak sikerült a kereszténységet az egész világon elterjeszteni: neki annyi bölcseséggel szövettségben csak annál inkább sikerülhet, azt az egész világon végkép kiirtani. De tudva van az is, hogy e bölcses, habár nem sikerült is nekik, a mi lehetetlen, tudniillik az egyházat megsemmisíteni, mégis tagadhatatlanul nagy sikert arattak. Hiszen, ha jelenleg a keresztények közt, kiknek erénye az első századokban, mikor a hit legelevenebb volt, csuda dolgokat művelt, azt találjátok: hogy a kereszténység kezdete óta még soha sem voltak olly annyira megromolva az erkölcsök; ha soha sem mutatkozott közöttünk annyi ravaszság, kétszínűség, fortély és alatomosság; ha a

keresztény társadalomban soha sem láttunk annyi gyalázatos önzést és áruba bocsátott lelkiismeretet; ha sohasem voltak a házasság kötelei oly kevésbé szentek, ha az ifjuság soha sem volt oly vadul kicsapongó, engedetlen, szilaj, s minden szentet és illedelmet oly kiméretlenül összetaposó; ha a család, irigység és nagyravágás oly nagy mértékben még soha nem üzte szemtelen játékát; ha soha nem dult a keresztény társadalom keblében annyi lázangó zivatar, s ennek folytán nem érte soha az európai emberiséget annyi fájdalom, szenvedés és nyomor; szóval ha soha sem volt a tévnek és bűnnek oly nagy s rémitő hatalma fölöttünk, mint épen jelenleg; — o úgy ne kértelkedjétek, hogy mindezt a keresztény hitérzelem megingatásának kell tulajdonítani; hogy feltámadtak a pogány istenek, nem ugyan a költárokon, habár kísérelt erre sem hiányzott, hanem igenis a szív és eszme oltárán, mint ezt minden nyilvános és családi életünk, mint ezt a köztünk kifejlődött társadalmi és magán állapotok, mint ezt végre az uralkodó bűnök pogány természete bizonyítja.

Más részről: Megfoghatatlan — hiszen a bűnös természetet ki érti *) — de úgy van: Sokkal könnyebben fogamzik és terjed, és sokkal nehezebben irtatik ki a tév semmint az igazság. Ugy vagyunk jelen állapotunkban az igazsággal, mint kertész a plantával: a jót fáradsággal kell természetnie, míg a hasznavehellen magától nő, s nem győzi gyomlálni. És hasonlítunk a meredek hegytetőre kapaszkodóhoz, ki nagy ügygyel, bajjal vergődött a 'csúcsig; de csak kis támasztás kell hozzá, s pár pillanat alatt a mélységbe zuhant. Az írás is tanuskodik róla, miszerint az emberek inkább szeretik a setétséget semmint a világosságot. **) Oka ennek a testiség, mellynek hőlesesége sz. Pál szerint ellensége az Istennek. ***) A testi ember ohajtása, hogy az legyen igaz, mi a testiségnek kedvez, s így mindazon tanoknak, mellyek érzelmeinek kedvesek, gyönyörködve nyitja meg fülét; ellenben elfordul azoktól, mellyek a test szabadságát az örök erkölcsi rend és magának a testnek állandó érdekében szabályozzák. Azért mondja sz. Pál: hogy az érzéki ember nem fogja fel azt, a mi a Szentlélektől van. **) Azért van az is, hogy az emberek a vallási tudományra restek, abban járatlanok; ellenben a vallástalan iratokon mohón kapnak, s azokból beszivott elvektől csak nagy nehezen, vagy soha sem válnak meg. Így, hogy csak egy példával éljek, majd mindenki tudja az okokat, mellyek a test feltámadása ellen felhozhatni szoktak. Mindenki el tudja mondani, miszerint ez lehetetlen, mert az ember teste számtalan átváltozásokon megy keresztül s egyik testből a má-

sikba vándorol. De valljon hányadik az, a ki arról elmélkedett volna: hogy ime nézd a buzamagot, melly a földbe vettetik, talán csak huszadik része az, a melly kikel, s magot vet: s Isten nem volna képes testednek csak százezeredik részecskéjét is alapul véve, azt abból újra visszaállítani? Hiszen tested most is szüntelen változik, minden 7-, vagy ha úgy tetszik, 13-ik évben megújul; a mi kipárolog, az étel, ital, levegő, világosság és melegség beszívása által folyvást pótoltatik: s ime a világosság, mellynek sugarai éltetnek, a nap köréből jön; a levegő, mellyet szívsz, folytonos keringésben van a földteke körül; a magot, melly kenyeret ad, a messze tengerek gőzéből kiemelkedett felhők termékenyítik. Ama rizs Georgia- vagy Kelet-Indiában termett; ez a cukor Jamaicából jött; ama hal talán Neu-Foundland tájékán fogatott ki, ez a madár, meglehet, egyikén az éjszakai tengereknek uszált és így tovább. Te tehát látod, hogy a test, mellyel 7 vagy 13 év mulva birni fogsz, jelenleg még a világ minden elemei között van elszórva: és mégis azt állítod, hogy ha e test meghalván, ezen elemekre oszlott, Istennek nincs hatalmában azt ugyanazon elemekből újra összeszedni? Mindez a legmindennapiabb s legismeretesebb tünemény: és valljon hányadiknak azok közül, kik a feltámadás elleni okokat ismerik, jutott eszébe, e mindennapi tüneményt ama szent tanításhoz viszonyítani, azzal kapcsolatba hozni?

Ha ehhez még hozzávesszük: a keresztény religio fenségét, mellynek isteni eredetét egészben ugyan be lehet a legalaposabban bizonyítani, de nem egyszerűs mind minden egyes czikkében azt az emberi észnek felfoghatóvá is tenni; a gögőt, melly csak maga belátásának hisz, s a tévedést szerényen bevallani szögyelli; s végre a felekezetestességet, melly a magáéhoz szenvedélyesen és vakon ragaszkodik: úgy könnyen felfoghatjuk, hogy az igazság-barátnak munkája bizony nem igen kellemes, sem nem igen könnyű, sőt inkább tizszeresen megfeszített erőt kíván, ha csak századik részét is akarja helyrehozni a rontásnak, mellyet a tév-hős ugyan annyi erővel okozott.

És így együttvéve, tekintve az isteni ígének a jelen és örök életre egy üdvezítő hatását; tekintve ez isteni ige elleneinek nagy számát, erélyességét, elágazó összeköttetéseit, s mindezek folytán aratott pokoli dialait; tekintve végre az emberi természet romlottságát, s ebből folyó valamint hajlamát a bűnre és tévre, úgy viszont nehézkességét az igazságnak elfogadása-és követésére: valljon szükséges-e még többet mondanom, hogy a könyvterjesztő társulatnak, mellynek ünnepét tartjuk, szeretetünk-, gondjaink és minden telhető pártfogásunkra érdemességét ker. katolikusok állalassák?

A kath. egyház, az egyesüléseknek ezen termékeny anyja, megszámlálhatlan sokaságát táplálja keblé-

*) Zs. 18, 13. **) Ján. 3, 19. ***) Rom. 8, 7. *) 1. Cor. 2, 14.

ben a mindenféle jó és üdves társulatoknak, melyeknek tagjai az általános ker. kötelességeken kívül, különösen még egy vagy más jó cél előmozdítására vállalkoznak: s ekkint történt, hogy nem léteznek már olyan szüksége vagy fogyatkozása az emberiségnek, melyhez részint enyhítésül, részint orvoslásul, valamelyikét gyülekezetei közül ne állította volna. Vannak nekünk társulataink: „melyek ápoltjai egyik kezükbe vándorbotot, keresztet és breviariumot a másikba véve, amerikai erdőségeket, afrikai pusztákat s északi sivatagokat utaznak át, embertársaiknak oktatása és nevelése végett;“ és vannak társulataink, melyeknek tagjai „az abyssiniai pusztákon tévedező vándorra tigrisek és más dühös állatok közt várakoznak, vagy a lakhatatlan alpesi tetőkön útek fel tanyájakat, idegenek megmentése és vendéglése végett.“ És csak az irodalom volna azon egyedüli mező, melynek társulati művelésére, ezen jelentékeny időben, melyben olly rendkívül sok függ a sajtótól, buzgó kath. karok nem találhatnának?

T. Tagtársak! Ti meg vagytok győződve, hogy a vallás a lélek legfensőbb, úgy szólván, kormányzó eszméje. A fogalom, mellyel ki Istenéről bír, meghatározza az ő gondolkozását, a gondolkozás meghatározza az ő érzelmeit, és mindkettő az ő cselekedeteit.

Ti állátjátok, hogy a tér, melly ker. elvekre nézve a ker. társadalmakban veszendőbe megy, a pogányság által foglaltatik el, melynek gyümölcsei, mutatkoznak bárhol és bármikor, mindég ugyanazok.

Ti mélyen érzitek, hogy az embernek keblét sem a földi örömök, melyek elrepülnek az ifjuság évei mellett, bus lelket és betegestestet hagyva maga után: sem a dicsőség és fenmaradó név, melynek csak a halhatatlanságában hívő lélek előtt lehet becse, egy lévén a nem érező pornak, akár lábbal tapodtassék az emberek által, akár csillagokig emelje a szélvész: sem a polgári érdemtisztesség, melynek igazi értékét csak Isten ismeri, s emberek által olly gyakran nyomorult önzőkre pazaroltatik; sem Croesus vagy India kincsei, melyek a halál ellen nem biztosítanak, sőt azt keserűbbé teszik; sem az élet egyéb, bármi néven nevezendő javai, egyenkint és összesen véve, hanem egyedül Isten egymaga, az ő természet fölötti fensége és dicsőségében képes betölteni! Nyughatatlan az embernek szíve, míg Istenében meg nem nyughatik. Hiúságok hiúsága minden, kivéve Istent szeretni, és neki szolgálni. Szélvészektől zaklatott tenger az embernek keble, s ki csendesítheti le az Istenen kívül? Isten az én világosságom és üdvességem, kitől féljek: *) éneklő a zoltár; és el van átkozva az ember, ki emberben bizik: **) mondja az írás. „Ha az égiekrolí elmékedéskétől elzártnám“, írja Seneca, — „nem lett volna ér-

*) Zsol. 26. 1. **) Jerem. 17. 5.

demés születnem. Hiszen mi volna az, a miért ez esetben, hogy élek, örülnék? Tán hogy ehetem, s e nyomorult testet, olly könnyen romlandót, mint valami szolgál napról napra újra megtölthetem? Oh! mi csekély és megvetendő lény az ember, ha halandóságán túl nem emelkedik! (**)

Ti gyakran vettétek észre, hogy az isteni gyümölcs eleinte nem ízlik azoknak, kik attól elszógtak, vagy inkább abhoz soha nem szoktak: hiszen a Capuában elpuhultaknak is fáradságba kerül, még az Alpessek egeket ostromló csucsait megközelíthetik. De ha egyszer ott vannak, érzik ők is az ég közelségét, örvendnek a mennyei messzekilátásnak, a portól ment tiszta könnyű légnek, a csillagok ragyogóbb fényének, s boldogoknak vallják magukat az Urban!

Ti a keresztény kebel mély bensőségének megfelelő komolysággal veszitek a szavakat: hogy az embernek csak egy lelke van, mellyről a más világon az Isten ítélő széke előtt számot kell adnia. Hasztalan minden erőlködés, magát ki sem semmisítheti meg: az erő, melly ide helyeztél, ellenállhatatlan, s ágaskodjál bár egekig, vagy rejtőzzél a föld legsötétebb mélységeibe, itt élöd és halnod, s ez élet és halál után uradnak és teremődnek számot kell adnod. És boldog, kinek az Udvezítő ama nagy napon, melly mindnyájunk sorsa fölött határozand, azt mondhatandja: „Egy vala a Szükséges! Te az én részemet választottad, s ez el nem vétetik Tőled!“

Ti tehát mindezen meggyőződésektől vezéreltetve, mitem kételkedem, daczára minden ellenvetéseknek, állhatatosak fogtok maradni a pályán, mellyen már gyümölcsöt hoztatok, mielőtt én azt e szent helyről igyekezetünk zsengejeként Istennek bemutathtam volna. Ti meg fogjátok tagadni a bölcseséget, melly Jézus Krisztust megtagadja, s óvakodni fogtok azon álszégnyentől, melly szégyelli a keresztre feszítettnek tanát, — „rozsdája ez a léleknek, nyomorult gyávaság ez!“ Ti igyekezni fogtok, hogy a könyveknek, melyek szárnyaitok alatt kerülnek ki azon sajtó alól, mellynek annyi jóváteendő büne van, minél több olvasót szerezhesetek; azokat minél több családok könyvtáraiba bevihezzétek. Ti nem fogjátok feledni különösen a család-anyákat, mint kiknek valamint emlőin, úgy karjain is serdül fel a gyermek. A szereztet mindent tehet, — mondják. És halljátok Chateaubriand ékesen szóló szavait: „minden legkisebb moraj megijeszté a szüzet, s hol vannak a seregek, villámok és veszélyek, melyek elhalaványítsák az anyát? A leánynak gyengye ételre, finom ruhára, puha ágyra volt szüksége, a szellő legkisebb fuvallata ártott neki: most sovány kenyér, maroknyi szalma mellett, esők és szelek közepette boldog és egészséges, míg emlőiben egy

*) Quaes. Nat. L. 1.

csep
rab
szere
tetlen
illető
melly
kötel

áldja
fárad
király
külön
fordít
gyob
teni
mivel
elhári
kezde
folyta

I
várme
házzal
még e
keresz
tán, mi
dani:
most a
plebán
kedett,
le, a m
kább e

E
fejbeli
képen
égre e
gyönyö
ván, an
megvig
fordult,
ép, egé
Ez ugy
a temet
szent je
munk o
kis kere

*) Genio

csepp teje, gyermekét táplálni, s rongyai közt egy darab vászna van, öt bele tagargatni!*) Illy és ennyi szeretet, mely megszelídíthetné a vad tigriseket, lehetetlen, hogy a vallásos nevelési és oktatási érzelmeket illetőleg is, egészen fogatlan legyen: oly körülmény, mely a leendő család-anyák vallásosítását kétszeres kötelességtekké teszi.

A mindenható Isten, kitől minden jó származik, áldja meg az ő nevének dicsőítésére irányzott szent fáradságokat! A Boldogságos Szűz és első apostoli királyunk szent István, Magyarország és népének e különös pártfogói, legyenek szószólóink a mennyben; fordítsák el tőlünk és e nemzet minden fiaitól a legnagyobb átkot, mely embert és nemzetet érhet, s az isteni ige megvonásában nyilatkozik: kérjék az Istent mivelünk, hogy a munkát, mellyet mi ezen átoknak elhárítására, a menny oltalmában és áldásában bízva kezdtünk, mi és a mi utódaink mindvégig sikerrel folytassák, — úgy legyen! Amen.

Sziráki levelek.

II.

Szirák, oct. 29. 1852.

Dicsértessék a Jézus Krisztus! Szirák Borsód-vármegyének egyik legkisebb faluja, mindössze 79 házzal, de ezen egynehány szalma földel alatt is van még elég, Isten dicsőségeért, s szent hitéért dobogó keresztény szív; van hiba is, nem tagadom, mellyről tán, mint Jézus az evangeliomi konkolyról, el lehet mondani: az ellenséges ember cselekedte ezt, hanem én most az egyszer erről hallgatok, s úgy teszek, mint a plebánostól hallott példában az egyszeri piktör cselekedett, a ki félszemü barátját arról az oldalról festette le, a mellyen ép szeme volt. Hadd hozzak fel hát inkább egy két szép példát katolikus életünkből.

Egy katolikus társunknak egyetlen fia súlyos fejbéli betegségben szenvedett sok ideig, atyja mindenképen orvosoltatta, de haszontalan. Ekkor a földről az égre emelte szemeit, egy kökeresztet csináltatott, s rá gyönyörűséges képet, annak képét, ki a földön járván, annyi betegeket gyógyított, annyi keseredetteket megvigasztalt, s mi történik? a mint az atya Istenhez fordult, fián is megfordult a betegség, ki mai napságig ép, egészséges ember, s édes atya nyomdokait követi. Ez ugyan már azon kereszt tövében nyugszik, mellyet a temetőben állíttatott, de halálos ágyán is hitünknek e szent jelébe fogódzkodván, mivel szegényke templomunk csak réz feszületet ad a pap kezébe, egy ezüst kis keresztre valót hagyott, fia pedig nem régeből egy

sommát tett le a végre, hogy annak kamatját eszteni-dönként a helybeli szegények közül az huzza, kit ő, és a plebános erre legérdemesebbnek ítél. Csak igaz marad az: hogy a ki Istenben bíz, meg nem szégyenül.

Épen ennek tüzszomszédságában egy másik kath. atyánkja T. J. szinte igen szépet tett. Az országuton álló fakeresztet a tavaszi szélvész kidűtötte, ennek helyébe ő másikat állíttatott köből, mellyet földő Bezegh András, egri kanonok ur tiz pap segítségével, az egész környékről ide sereglett híveknek vigasztalására S. Sz. Péteri plebános Mosoray Antal ur szép prédikációja mellett, a mult hónap 26-án, az idei ősz legszebb vasárnapján fölszentelt. Kár, hogy azon két halottas lobogó, mellyet ugyanezen kath. társunk most csináltat, akkorra el nem készülhetett, hogy egyuttal azt is fölszentelheték volna. Mikor ezen ajtatos adakozó ebéli szándékát előadta, a plebános ur azt mondta neki: igen jó, igen szép, de én a lobogók helyett még is más szerettem volna, lássa József, jövő tavaszon a toronynak új födele lesz, a templomot kívül bemeszelik, belől pedig valaki kifesteti, már akkor nagyon megilletné egy — de már nem tudom hogy nevezte, suszter-e, vagy muszter, hanem olyan forma — elég az hozzá valami nagy gyertyatartó a templom közepén, mellyben egyszerre tán 20 gyertya is égne, ezt szeretném én nagyon, ha valami jólelkü ember vállalná, mire az lett a felelet: ej tisztelendő uram ezt is, azt is. Mikor ezt nekem a plebános elmondta, mert el-elbeszélgetünk együtt, könybe lábbadtak a szemei, én pedig egyet fohászoktam magamban: én Istenem, én Istenem, mennyit rágódnak ezen a mi szent hitünkön, még sem írthatják ki sziveinkből. Hiába! a legszebb gyümölcs körül legtöbb darázs dong, a legrakottabb fára legtöbb kő repül.

A férfiak példáját az asszonyok is követik, a mennyire tőlök telik. Harmadéve azt mondja nekem a plebános: „Mihály! tudja-e mit?” „Majd megtudom, kérem alásan, ha megtetszik mondani”, — „Nézzé csak nagyon kiköltekeztem a templom pénzéből, pedig még igen szeretnék egy pár hétköznapló ministeringet, hogy az ünneplőket megkiméljük, ugyan próbálja meg a vásznasabb asszonyokat, ha összeadogatnának egynehány rőföt — biz én már nem tudom mennyi kellett — ha vastagoeska lesz is, semmi, csak egyforma legyen, meg a mi legfőbb, tiszta.” — „Megpróbálhatom t. ur, a szót nem veszi az ember pénzen.” Elmentem, de azon nyomon megint ott termettem, még rám is ripakodott, hogy még is itt vagyok; akkor huzom ki a szűr alól a vásznat, s mondom: „De már el is hoztam, mert legelől is ide a szomszéd özvegy asszonyhoz mentem, a ki a legvékonyabb végből annyit vágott le, a mennyi szükséges.” — Szint ezen asszony még azelőtt 4 tallérkát adott a templom, vagy más a féle czélra, a

*) Genie du Christianisme, Liv. 6. ch. V.

mint a plebános jönnek látja; taval meg egy másik, ennek a szomszédja a Szentséghez koszorura valót adott, hozott is a plebános Pestről-e, vagy Budáról, a fiam jobban tudja, mert ő hordozta. Hát még most miben török a fejüket! az oldalam furná ki, ha meg nem mondanám. P. Maris, legjobb énekes asszonyunk abban indította el a többieket: hogy ők Nep. sz. János képét állíttatnak köből; a mi illeti, ez jó feltalálás is — mert hogy a mi a szívemen, az legyen a számon, ennek a szentnek példájából megtanulhatják, a mi nagyon rájok fér — a hallgatást. Beszélgettek, tanakodtak, utoljára abban egyeztek mind összeséggel, — de persze nekünk férfiaknak erről semmit sem szabad tudni, hogy mindegyik egy p. forintot ad rá, ki mikor ejtheti meg. Hanem már azt gondolom, mi is megtudhatjuk mikor kell érte menni, mert ez már bizonyosan a mi dolgunk lesz. No hiszen úgy is illik.

Majd lesz akkor megint ünnep Szirákon, mikor azt fölszentelik, én meg megírom azon módon, mert a millyen kedvem kerekedett, már akár ki sem dülnek az írásból; hanem majd lesz tudom beszéd is: Ni a pápisták hogy imádják a szenteket, meg a faragott képeket. Tán azt gondolja kígyelmetek, a ki ezt az irkafirkát olvassa, hogy a kik így beszélnek valóságosan hiszik: hogy mi a boldogságos szüzet, meg a többi szenteket imádjuk? Dehogy hiszik, dehogya! A mi katekizmusainkon nincs lakat, olvashatják, templomunk ajtaját sarkig kinyitom — mert harangozó is vagyok — hallhatják. Csak az idén is hogy szánkba rágták nagy búcsúkor: hogy mi katolikusok ezt nem tesszük, nem is szabad; de ha szemeket, fülöket bedugják is, mint a gyermek, mikor alá bukik, annyi millió embernek csak nem ment el egytől egyig az esze: hogy az embert az Istentől, a teremtet állatot a Teremtőtől ne tudja megválasztani? Soha sem gondolják biz ők, hanem csak tétetik magokat, hogy azt gondolják, mert azt tartják, hogy ha mindig mondják, utóvégre ránk ragad. Én mint álléle könyves ember, hogy im az evangeliomos könyv is a kezem alatt van, azt mondom mindezekre, a mit minden szentek napján, mikor a szentek tiszteletéről van leginkább szó, olvasnak az evangéliomban: Boldogok vagytok, midőn titeket én érettem szidalmaznak és üldöznek, és minden gonoszt ellenetek mondanak és hazudnak. Hogy meg ne orolja valaki, ezt mind Jézus mondja, még az utolsó szót is.

De térjünk vissza az asszonyokhoz. Istenem! miért nincs köztök az én kedves feleségem is. Itten küld közülok egynehány jó lélek 1 p. forintot a pogány gyermekek megmentésére. A megégett szomszéd szikszói templom fölegelésére szinte nagyobb részt asszonyaink egy délután 12 p. ftot, az Edelényiek, mert oda is a mi papunk szolgált egy darabig, 8 p. ftot adakoztak, ehhez járulván még azon 50 p. forint,

mellyet plebánosunk által érsek kegyelmes főpásztorunk e szent célra küldött, összesen 70 p. frt ment el innét, maga a bíró vitte el a mult vásárkor.

Hogy el ne felejtsem, az idén egynehány hét alatt egy 19 esztendő legény, két hajadon, egy 55 esztendő férfi, számos gyermeknek atyja, egy 36 esztendő asszony szinte több gyermek anyja, és így mindenféle nemű és koru emberek tértek át kis parochiánkon az igaz hitre, noha a plebánosnak — cleget hallottam — az a legelső szava, mikor valaki magát e végre bejelenti: hogy ezért teljességgel semmit sem kap, meg hogy fontolja meg jól a dolgot, s gondolkodásra őt, hat hetet ad. Az ilyen áttérésekre meg azt szokták némeltyek mondani: hogy becsületes ember nem változtatja vallását; hanem az egy kicsinyt furcsa beszéd, mert hát ugy hogy lehet az olyan embereket követni, kik valaha katolikusok voltak, azután más vallást kezdtek?

Hanem hét az óra, estére kell harangozni, azután meg lefekszünk, mert drága a világ. Mához egy hétre majd megírom a többit, addig is Isten maradjon velünk.

Takács Mihály,
kurátor.

A jó és olcsó könyvkiadó-társulat által kiadandó népiratkák terve.

A cél. Népszerű vallásos és mulatva oktató röpivek által a babonaterjesztő, erkölcs- és izlés-rontó aljas ponyva-irodalmat az iszapból kiemelni, s a népi irodalom ezen fontos ágával a népnek erkölcsi, értelmi és izlése mivélésére hatni.

A kivitel. E célnak megfelelőleg a jó és olcsó könyvkiadó-társulat részéről hat osztálybeli népiratkák fognak tisztázott irmodorban, de a népnyelvén és képekkel időszakonként nyomtattni, s 1 jó krajczártól 4 jó krajczárig terjeszhető áron számos példányban szétterjesztetni.

A népiratkák nemei: 1-ső osztálybeliek lesznek: Szent énekek, litániák, szép imádságok.

2-dik osztálybeliek: A Megváltónak élete, kinszenvedése, szentek élete, legendák, egyház-történeti épületes képek és töredékek.

3-dik osztálybeliek: vallás-erkölcsi elbeszélések, utirajzok, szent szertartások leírása; népszerű élet-szabályok, nevelési irányzatok.

4-dik osztálybeliek: világ- és hon-történeti képek, nevezetebb események, jeles férfiak tanulságos életrajzaik.

5-dik osztálybeliek: népszerű gyakorlati ismeretetések az egészségtan-, földrajz-, népismer-, természet-tan-, természetrajz-, műtan-, gazdaszat- és iparnak köréből.

gék,
téné

sukk
elfog
föle
szok

bizott

M
ügyei
szánd
tudósi
mellye
más ó
királyi
és polg
ünnepe
szeren
12 tag
tisztelt
Lőrinc
esics
Kesz
nyugal
gyetem
rasy
post-ka
prépost
városi p
gatója.
cs. királ

A j
22-kén
ezen ke
ragaszk
lyeket a
trón vé
ve magá
ged előt
Ne
katholi
tése", m
szerint e
dalmi kö
gaskod
akaratot
denekre
által meg
kath. elv
Cs.
kedik arr

6-dik osztálybeliek : népdalok, népmondák, re-
gék, népszokások, nászversek, tréfásan mulattató tör-
ténetek, anekdoták és rejtvények.

Népszerű t. írónk e jó czélnak közremunkálá-
sukkali előmozdítására fölkéretnek. — Kívánatra az
elfogadható dolgozatok (egyegy önálló dolgozat leg-
főbb egy ivnyi lehetvén) a kiadó társaság részéről
szokott díjazásban is részesülendnek.

A dolgozatok bérmentesen alólirt társulati meg-
bízott szerkesztőhöz kéretnek küldetni.

Pesten, oct. 15. 1852.

Majer István.

Társulati ügy.

Mi e rovat alatt ezontul Sz. István Társulatának
ügyeiről vagy más kath. egyházi társulatok működéséről
szándékozunk tisztelt olvasó községünket időről időre
tudósítani. Ez uttal jelentjük, hogy azon küldöttség,
melyet az aug. 22-én tartott közgyűlésből elnöklő pri-
más ö herczegsége a végre nevezett vala ki, hogy ö es.
királyi Főnsége főherczeg Albert, Magyarország hadi
és polgári főkormányzójának a társulat hódoló tiszteletét
ünnepélyesen bemutassa, mult vasárnap, oct. 31-kén volt
szerepos és jeles tisztét teljesíteni. A diszes küldöttség
12 tagból állott, élén gróf Károlyi István, a társulat
tisztelet buzgó elnöke, kit követtek: Marczibányi
Lőrincz es. kir. kamarás fötörvényszéki ülnök, Simon-
csics János es. kir. tanácsos, Brunek József tanácsos,
Keszler János, kincstári tanácsos, Reseta János,
nyugalmazott egyetemi tanár, Stockinger Tamás, e-
gyetemi orvostanár. Az egyházi renden levők: Fogar-
assy Mihály czimz. püspök, Lipthay András, pré-
post-kanonok, papnöveldei igazgató, Szántófy Antal,
prépost, lipótvárosi plebános, Klempa Simon József-
városi plebános, Majer István, az elemi iskolák igaz-
gatója. A díszöltözetben megjelent küldöttség elnöke ö
es. királyi Főnségét következő beszéddel üdvözlötte :

„Főnséges Császári Királyi Főherczeg!

A jó és olesó könyvkiadó-társulatnak f. évi augustus
22-kén tartott közgyűlése legfőbb kötelességének ismeré-
szen kebeléből nevezett hódoló küldöttség által a hűség,
ragaszkodás és szilárd elhatározás azon érzelmeit, mely-
lyeket a társulat nem különben a felsőges császári királyi
trón védelmére, mint az Ur egyházának dícsőítésére néz-
ve magában táplál, s tetteiben gyakorol, es. kir. Főnsé-
ged előtt hódolatteljes szavakban kifejezni.

Nemes és magasztos czél van előnkbe tűzve, u. m. a
„katholika-egyházi gondolkozásmód és érzelem fölélesz-
tése”, mely jözanul gondolkozó férfiak egyhangu ítélete
szerint egyedül képes megszilárdítani a megtárgult társa-
dalmi kötelekeket, az alattvalók kedélyébe hűséget és ra-
gaszkodást, a hatalmasok sziveibe pedig igazságot és jó
akaratot önteni, s eképen a tartós békének áldásait min-
denekre egy formán árasztani. A kárhözatos törekvések
által meggyengített tekintély helyreállítása szinte csak a
kath. elvek érvényesítése által eszközölhető

Es. kir. Főnségednek magasztos vallásossága kezes-
kedik arról, miszerint Főnségednél a mi keresztény jám-

bor törekvéseink kegyelmes méltánylásra találандnak, sőt
ennek öntudata adá nekünk a hatalmas ösztönt egy ma-
gasabb és szélesebb alapra fektetett jótékonyaságra :
Annál inkább át vagyunk hatva a bizodalom hálás érze-
tétől, hogy es. kir. Főnségedben a mi katholika-egyházi
társulatunk pártfogóját, s azon legmagasabb kegyelem és
kedvezések magas előmozdítóját tisztelhetjük, melyekre,
hogy felvirágozhassek, olly nagy szüksége van.

Ezen bizalomtól indittatva a nevezett közgyűlésünk-
ben elhatározott két rendbeli folyamodást teszünk le es.
kir. Főnséged elibe ; mindkettőt es. kir. Főnséged magas
pártfogásába ajánljuk, s azokat Főnséged magasztos és
jámbor katholikus érzelmeinek védszárnyai alá helyezzük ;
egyszersmind alkalmat veszünk magunknak hódoló tisz-
teletünk- s ragaszkodásunknak es. kir. Főnséged előtti
legalázatosabb kifejezése mellett, arra kérni Főnségedet,
hogy társulatunkra és ránk magas figyelmét, s kegyteljes
gyámolítását kiárasztani méltóztassék.”

Erre ö es. kir. Főnsége kegyteljes kifejezésekben tu-
datá a küldöttséggel, hogy a társulat jótékony, hasznos,
és kivált ez időben igen jelentékeny működését figyelem-
mel kísérte és fogja kísérni ezentul is, hogy örömmel ér-
tette a társulat hatáskörének szélesbbitését, s jótékony-
ságának kiterjesztését, kívánja, hogy tagjainak száma
napról napra növekedjék, s idővel az országban fióktár-
sulatok is keletkezzenek, fenhangan mondá e nyomatékos
szavakat ö Főnsége : „En büszke vagyok arra, hogy Is-
ten kegyelméből katholikus vagyok, s csak arra figyel-
meztetem önöket, hogy az egyháznak és álladalmnak
karöltve kell munkálkodni az igaz és boldogító elvek
megszilárdítására.” S miután kegyteljesen ígérte a tár-
sulat folyamodásának figyelembe vételét, a küldöttség
elnökével és tagjaival egyenkint is beszédbe bocsátkozni
s a társulat állapota bővebb kitudakozása mellett, mind-
egyikéhez kegyes buzditó szavakat intézni, és őket kitar-
tásra inteni méltóztatott. A küldöttség e kitünően kegyes
fogadtatás után remény- és vigasztalással telve távozott
el ö császári királyi Főnsége teremeiből.

Különfélék.

Pest városában a szépvirágzásnak indult nyilvános
elemi iskolák uj nyeresményben részesültek, t. i. főm. fő-
pásztorunk primás ö herczegsége felhívására, ki a gond-
jaira bizott hívek üdvét valódi apostoli buzgósággal
munkálja, Pest város t. tanácsa készséggel hajolván, te-
temes áldozattal 3 uj hitelemző állomás rendszerített,
s ezen állomásokra legközelebb ugyan ö herczegsége ál-
Barton József, Királyi Ernő s Oesovszky Ferencz urak
nevezettek ki, kik e napokban diszes hivatalukat elfog-
lalván, az első a Terézkülvárosi, a második a belvárosi, s
a harmadik a Józsefkülvárosi nyilvános elemi tanodákban
működendnek, egyedüli tisztjök leendvén a sz. vallás ta-
nait elemezve az uj nemzedéknek szivébe csepegtetni,
és a népnevelésnek a megindult jó keresztény iránybani
vezetését hathatósan elősegíteni. — Vajha a főváros pél-
dájára mindenütt kellő gond fordittatnék a katechesisek-
re, mert az iskolát főleg a hittan lelkiismeretes kezelése
alakíthatja keresztény szivünk szerinti iskolára.

Imint jelent meg a következő czélszerű imakönyv :
„A keresztény Vitéznek Paizsa”. Tábori imádságos
könyv magyar hadi vitézek számára. Ujból átdolgozott és
hasznos tanulságokkal bővített második kiadás, N o g a l l

János, a pesti középponti papnövelde lelkiigazgatójától. Pesten Trattner Károlytól tulajdona. 1852. A fáradhatlan s számos épületes könyvecskéiről ismeretes szerző ismét egy új munkával lép meg a jámbor közönséget, t. i. a főtisztelt imádságos könyvvel, melyet azon osztály számára írt, mely a trón és a közjó egyik legerősebb támasza, öre, s melyre a ki a hit-erkölcs erejével hat, a közjónak kitünő szolgálatot tesz. Hogy a főnemlített célra ezen kis imakönyv igen alkalmas, mutatja észszerűen válogatott tartalma, ugymint: Vezérszó, Mindennapra való ajtatósság, Reggeli imádság, Reggeli, déli és estéli harangszóra. Etel előtt és etel után, Estéli imádság, Nefejejs virágok egyegy hétre, Vasárnapra. A hit, reménység és szeretet indulatja. Hétfőre. Az ember rendeltetésének célja. Keddre. A Lélek üdvösségéről. Szerdára. Az országlo fejedelemért. Csütörtökre. A hadi seregért. Péntekre. A kötelességbeli hűség és buzgóságról. Szombaton. A Bold. Szürről. Szent mise áldozathoz imádságok. Szent mise közbeni énekek. Ajtatósság a sz. gyónás- és áldozásra. A keresztény vitéznek különös alkalom- és hivatásbeli imádságai. Hogy kötelességeit Isten malasztjával teljesíthesse. Az országlo fejedelemért, Utazás előtt. Útközet előtt. Veszedelemből szabadulta után. Téged Isten dicső-rünk. Elmélkedések, mellyekkel a keresztény vitéz üres óráit hasznosan töltheti. A katona-rendnek méltóságáról. A katona-szolgálatnak és isteni szolgálatnak egybefoglalása. Lehet az ember jó katona és jó keresztény. A katona maga állapotjában inkább szolgálhat Istennek, mint akármely más állapotban. Az isteni félelem. A felebaráti szeretet. Szorgalmatos gondod legyen lelked üdvösségéről. A fejedelemhez való szeretet. Az előljáró parancsának szoros betöltése. Kerüld a tunyaságot. Hív légy mindenekben. Elj bajtársaidal békességben. Előgedjél meg sorsoddal. Légy bátor vitéz. Fussad az áruást. Kerüld a tisztátalan életet. — A 16-od réti 110 lapra terjedő és csinos képpel ékeskedő könyvnek ára kemény kötésben 10 kr. p. p.

Imint jelent meg: „Egyházi Történelem.” A kath. gymnasiumok felolvasványaira írta Grynaeus Alajos, hittudor, ezimz. kanonok s egyetemi tanár. II. Füzet. Második korszak. Miután ezen munkáról az első füzet megjelenése alkalmával bővebben szólottunk, jelenleg csak azt jegyezzük meg, hogy ezen füzet a katolika egyház történetének azon eseményeit tárgyalja, mellyek Nagy Konstantin első keresztény császártól egész Nagy Károlyig, vagy is 312-iktől egész 800-ig történtek. Ara a 70 lapra terjedő füzetnek 20 kr. p. p. Kapható Müller Gyula könyvkereskedésében, Pesten.

A tiszta vallásos buzgóságnak leghatalmasabb előmozdítója az alsóbb osztályoknál, ha aziránt nemes példa fölülről adatik. Mint illy magasztos célzatu rendeletet említjük, miszerint a magas kormány a ker. főispánokhoz intézett leiratában meghagyta, mikép lelkiismeretes arra ügyeljenek, hogy a hivatalnokok a templomba járást, s az Isten igéjének hallgatását el ne hanyagolják, és az isteni tisztelet gyakorlásában is előljárókhöz illőleg adjanak követésre serkentő példát.

A volt „Religio” t. cz. olvasóinak számára megjelent az „Emlékkönyv” II-ik kötete, melly szintolly val-

tozatos s tudományos czikkeket hoz hirnevesb egyházi íróinktól, mint az első kötet. Kitünik ez a következő tartalom-jegyzékből: I. Ért e k e z é s e k 1. A történet szelteme. Danielik János. 2. Aquinói sz. Tamás theológiája. Kovács József. 3. Röpszemék a katolika egyház tekintélyéről. H. Perger János. 4. A katolikus liturgia szükség- s magasztosságáról. Szántófy Antal. 5. A boldogs. Szűz szeplőtelen fogantatása dogmatikai meghatározásának társadalmi alkalmisága. 6. Korszerű kalaszat Weinhofer József pinkafői plebános naplójából. 7. A karének hazánkban. Wimmer József. 8. Nyílt levél föl. Haas Mihály, prépost és plebános urhoz. Schmidt Péter. H. Missio-tudósítások. Oceániai missiók. Irodalom. a) Gedenkbuch der k. freien Stadt, Fünfkirchen, von dr. Michael Haas, Fünfkirchen 1852. Gyurits Antal. b) Egyetemes történelem, írta Hunfalvi János, 3. kötet. Pest. Emichnél 1852. Schreiber László. c) Elmélkedések a magyar nemzet viszontagságainak története felett. Irta Vida Károly. Pesten, Lukács Lászlónál. Danielik János. d) Kirchenrecht von Georg Philips 1—4 kötet. Zalka János. IV. T á r e z a. 1. A föld és az emberi nem ő s története, Moyzes cosmogoniája és a geologia és nyelvnyomás eredményei után. Ráth A. József. 2. Emlékek a Duna mentén Földvártól Vukovárig. Haas Mihály. 3. Nyílt levelek Danielik Jánoshoz. Haas Mihály. Irodalmi forgások. Haas Mihály. Irodalmi értesítő Egerből. A munkát a Religio volt t. cz. előfizetőinek a jó s olcsó könyvkiadó társulat ügynöksége szállítandja, ugyan ott mások által is megszereshető.

Csöd kántor- és tanítói állomásra.

Szolnok megyében kebeleztet Kenderes helységében f. e. nov. 23-ra a megüresedett kántor- s tanítói állomásra, melly szabad lakás és 1/4 rész telkű föld használatán kívül, még mintegy 300 pengő forintot jövedelmez, ezenel csöd hirdettetik Kelt T. Beön, oct. 24-én 1852.

Somogyi Károly,
Szolnok-hevesi egyház-kerület alesperese.

Kegyes adományok jegyzéke.

A szombathelyi megyéből nagytitusztelű Stegmüller Károly tanár ur gyűjtött 50 p. frt., mellyből 25 p. forint a középafrikai missiókra, 25 pfrt pedig a chinai gyermekeknek van szentelve. Az adakozók nevei: Molnár György nyug. plebános 20 frt., Czuppon József nyug. plebános 3 frt., Farkas Ferencz nyug. pleb. 2 frt., Mélt. gróf Erdődy István gyermekei 5 frt., Stegmüller János nevelő 6 frt., Stegmüller Károly tanár 6 frt., Tóth Zsigmond administrator 1 frt., Hetvey Benedek püsp. levélt. 1 frt., Bösze Gábor 30 kr., Szabó István nyug. pleb. 30 kr., Néhány áldozár adománya 5 frt. — Csehi mindszenti plebániából: A közép-afrikai missiókra 3 fr. — Jeruzsalmi sz. sírra 2 frt. — Chinai gyermekeknek 1 frt. p. p.

A Bolgárhoni magyarok épülő féliben levő templomaira: Tekint. Reseta János nyug. egyetemi tanár 5 frt. p.

Kiadja „a jó és olcsó könyvkiadó társulat;” szerkesztő Blümelhuber Ferencz.

Emich és Eisenfels könyvnyomdája, uri-utca, 8. sz.